

॥ १० ॥ ११ ॥ इयं निर्विद्यतीति श्लोकेन त्वया प्रोक्ता अहं च यच्च मम अस्ति एतत्सर्वं अनित्यमिति जानता ॥ १२ ॥ नास्ति तुच्छत्वात् ॥ १३ ॥ सर्वतन्मा भून्मभविष्यति दृष्टिसमसमयैव दृष्टिरिति प्रावः ॥ १४ ॥ यच्च पूर्वप्राचीनं समाहारेणानुसमुदाये धान्यादिकं यच्च पूर्वपरे परे पूर्वस्मिन् पूर्वस्मिन् राक्षितं सर्वतैव नास्येवेति तज्ज्ञात्वा सर्वत्र मम तां त्यक्तेति प्रावः ॥ १५ ॥ सामर्थ्यं धनार्जनवैर्यं कथं च कथमपि न कुर्यात् शोकं इमामवस्थां संप्राप्तं दीनमार्तिं श्रियाच्युतं ॥ यदन्यत्सुखमस्तीह तद्ब्रह्म ननु शाधिमां ॥ १० ॥ कौसल्येनैव मुक्तस्तुराजपुत्रेण धीमता ॥ मुनिः कालकवक्षीयः प्रत्युवाच महाद्युतिः ॥ ११ ॥ मुनिरुवाच पुरस्तादेव ते बुद्धिरियं कार्या विजानता ॥ अनित्यं सर्वमेवैतदहं च मम चास्ति यत् ॥ १२ ॥ यत्किंचिन्मन्यसेऽस्तीति सर्वनास्तीति विदितं ॥ एवं न व्यथते प्राज्ञः कृच्छ्रमप्यापदंगतः ॥ १३ ॥ यद्विभूतं भविष्यं च सर्वतन्मभविष्यति ॥ एवं विदितवेद्यस्त्वमधर्मभ्यः प्रमोक्ष्यसे ॥ १४ ॥ यच्च पूर्वसमाहारे यच्च पूर्वपरे परे ॥ सर्वतन्मास्ति ते चैव तज्ज्ञात्वा को न संज्वरेत् ॥ १५ ॥ भूत्वा च न भवत्येतद्भूत्वा च भविष्यति ॥ शोकेन ह्यस्ति सामर्थ्यं शोकं कुर्यात्कथं च न ॥ १६ ॥ कर्तुं ते घपिताराजं कर्तुं ते घपिता महः ॥ न त्वं पश्यसि तान घनत्वां पश्यंति तेऽपि च ॥ १७ ॥ आत्मनोऽध्रुवतां पश्यंस्त्वांस्त्वं किमनुशोचसि ॥ बुद्ध्या चैवानुबुद्ध्या स्वध्रुवं हि न भविष्यसि ॥ १८ ॥ अहं च त्वं च नृपते सुहृदः शत्रवश्च ते ॥ अवश्यं न भविष्यामः सर्वं च न भविष्यति ॥ १९ ॥ ये तु विंशतिवर्षा विंशद्वर्षाश्च मानवाः ॥ अर्वागे वहिते सर्वे मरिष्यंति शरच्छतात् ॥ २० ॥ अपि चेन्महतो वित्तान्न प्रमुच्येत पुरुषः ॥ नैतन्ममेति तन्मत्वा कुर्वीत प्रियमात्मनः ॥ २१ ॥ अनागतं यन्न ममेति विद्यादति क्रांतं यन्न ममेति विद्यात् ॥ दिष्टं बलीय इति मन्यमानास्ते पंडितास्तस्मात्स्थानमाहुः ॥ २२ ॥ अनाढ्याश्चापि जीवंति राज्यां चाप्यनशासति ॥ बुद्धिपौरुषसंपन्ना स्वया तुल्याधिका जनाः ॥ २३ ॥ न च त्वमिव शोचंति तस्मात्त्वमपि माशुचः ॥ किं न त्वैतैर्नरैः श्रेयांस्तुल्यो वा बुद्धिपौरुषः ॥ २४ ॥ राजौ वा च यादृच्छिकं सर्वमासीत्तद्राज्यमिति चिंतये ॥ ह्रियते सर्वमेवेदं कालेन महता द्विजा ॥ २५ ॥ तस्यैव हि यमाणस्य स्रोतसे वतपोधन ॥ फलमेतत्प्रपश्यामि यथा लब्धेन वर्तयन् ॥ २६ ॥ मुनिरुवाच अनागतमतीतं च याथातथ्यं विनिश्चयात् ॥ नानुशोचेत कौसल्यसर्वार्थेषु तथा भव ॥ २७ ॥ अवाप्यान्कामयन्नर्थान्नानवाप्यान्कदाचन ॥ प्रत्युत्पन्नाननुभवन्माशुचस्त्वमनागतान् ॥ २८ ॥

॥ १६ ॥ १७ ॥ आत्मनः देहस्य अध्रुवतामितिच्छेदः न भविष्यति मरिष्यसि ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ न प्रमुच्येत प्रत्यक्षेण त्यागो न संभवति चेन्मम त्वं बाधवा दौल्याज्यमित्याहापीति ॥ २१ ॥ विद्यां विद्युः तत्तन्निर्ममत्वं ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ यादृच्छिकं अयत्नादागतं ॥ २५ ॥ एतत्शोकाख्यं फलं यथा लब्धेन वर्तयन् राजीवन्न पिपश्यामि यादृच्छिकस्य नारणेन जीवनालोपे पि शोको न नश्यतीत्यर्थः ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥